

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

14 januari 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over geweld tegen vrouwen

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de opvolging van de motie 'geweld tegen vrouwen'

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de nood aan een laagdrempelig aanspreekpunt rond opvoedingsproblemen in Vlaams-Brabant

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over het taalgebruik bij de hulpdiensten in de Vlaamse Rand

Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de preventienormen voor kinderdagverblijven

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Dinsdag 14 januari 2003

WAARNEMEND VOORZITTER : Mevrouw Ria Van Den Heuvel

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 13.44 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over geweld tegen vrouwen

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de opvolging van de motie 'geweld tegen vrouwen'

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen van mevrouw Hermans tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over geweld tegen vrouwen, en van mevrouw Van Cleuvenbergen tot minister Vogels, over de opvolging van de motie 'geweld tegen vrouwen'.

Aangezien mevrouw Hermans nog niet aanwezig is, geef ik eerst het woord aan mevrouw Van Cleuvenbergen.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, toen wij op 27 maart 2002 in dit Vlaams Parlement een motie goedkeurden om de aanpak van geweld op vrouwen te intensifiëren, had ik eigenlijk verwacht dat we daarvan toch een zekere impact op de begroting zouden zien, al was dat maar omdat bij een motie in een dergelijke opvolging zou moeten worden voorzien. Ik heb er toen bewust niet over gesproken omdat u het toen ook niet aanhaalde en omdat ik goed weet dat ik dan zes maanden niets meer mag vragen in dit parlement. Ik ben dan ook verheugd dat ik mijn vraag vandaag wel kan stellen.

Geweld tegen vrouwen is een reëel probleem dat voortdurend grotere proporties aanneemt. In de studie van mevrouw Rosemie Bruynooghe van het LUC – de recentste studie waarover we beschikken – werd een vergelijking gemaakt tussen het geweld op vrouwen in de jaren tachtig en dat in de jaren negentig. Daaruit blijkt inderdaad een enorme toename.

Ik wens ook te verwijzen naar de resultaten van Tele-Onthaal. Vorig jaar werd, als gevolg van de actie in november 2001 om Tele-Onthaal te promoten als contactadres voor mensen die met geweld te maken hebben, een enorme toename van het geweld tegen vrouwen vastgesteld. Deze toename uitte zich in het stijgende aantal meldingen. Dit wijst er niet alleen op dat lichamelijk, maar vooral psychisch en seksueel geweld bijzonder moeilijk te detecteren is. Daaruit blijkt ook dat mensen die met geweld te maken hebben, dit verzwijgen.

Vlaanderen heeft op dat vlak een aanzienlijke bevoegdheid. U hebt die bevoegdheid zowel vanuit Welzijn, als vanuit Gelijke Kansen. Op het vlak van preventie kent Vlaanderen echter geen structuur. We verwachten immers dat artsen, Kind en Gezin en de centra voor algemeen welzijnswerk dit spontaan zullen opvangen. Voor de centra voor algemeen welzijnswerk is dit een duidelijke opdracht : voor de ene al meer dan voor de andere. Sommige doen dit enkel ambulante, andere ook residentieel. Ik verwijs in dit verband ook naar de oude vluchthuizen. Zij hebben daarbij niet alleen een preventieopdracht, maar ook een behandelings- of opvangopdracht. Ik wens echter te benadrukken dat dit slechts één van de opdrachten is van deze centra die u steeds naar voren schuift als de grote partners. Het gaat hier dus om een deelopdracht, wat vaak tot verwarring leidt bij het personeel en bij de buitenwereld. Uiteraard komt dit de dienstverlening geenszins ten goede. Bovendien is de doorstroming van het personeel in deze sectoren zo groot dat mensen, zodra ze enige knowhow hebben

Van Cleuvenbergen

opgebouwd, plots verdwijnen om een andere taak op te nemen.

In Vlaanderen is er ook nog de tweedelijnszorg, waarbij ik vooral denk aan de centra voor geestelijke gezondheidszorg. Het absurde is evenwel dat heel wat van die centra aan hun klanten een bijdrage moeten vragen, omdat dit noodzakelijk is, willen ze overleven.

Vlaanderen is bevoegd voor opvang van slachtoffers, voor gerichte informatie, voor preventie en voor de opleiding van hulpverleners. Vlaanderen is ook bevoegd in het kader van het Peking-decreet, verwijzend naar de Peking-conferentie die in 1995 plaatsvond en die regelmatig opvolging krijgt. Daarbij wordt telkens gevraagd dat de landen een actieplan zouden opstellen. Ons actieplan is er echter nog steeds niet. In dat verband zult u waarschijnlijk liever met het federale niveau samenwerken. Welnu, minister Onkelinx is twee jaar geleden begonnen met initiatieven waarmee ze in november 2001 voor het eerst naar buiten is getreden. Ik heb het in het bijzonder over de actie 'Breek de stilte' waaraan Vlaanderen heeft meegewerkt met folders – verwijzend naar Tele-Onthaal en naar de centra voor algemeen welzijnswerk – en dergelijke meer.

Bij de evaluatie van die campagne hebt u zelf gezegd dat die centra onvoldoende gekend zijn en dat zij zelf ook onvoldoende vertrouwd zijn met hun opdracht. Ik moet daarop zeggen dat zij daartoe niet genoeg voorbereid zijn omdat de omkadering voor die opdracht niet afdoend is. De 9 opvangcentra voor mishandelde vrouwen, de 27 opvangcentra voor vrouwen en kinderen – de vroege vluchthuizen – en de 13 centra voor ambulante opvang van slachtoffers kunnen dit werk niet meer aan. U hebt me ooit eens geantwoord dat u de opdracht hebt gegeven aan het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk om dit te verhelpen en in dit verband een voorzet te geven. In 2002 was er dus onder meer de opdracht die u gegeven hebt aan het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk. Vlaanderen heeft voor de betreffende campagne, die federaal getrokken werd, enkel gezorgd voor de verspreiding van de affiches. Dit is mijns inziens een stap achteruit.

Op de website van de Vlaamse Gemeenschap heb ik ook gelezen dat u een campagne georganiseerd hebt ter attentie van de 14- tot 18-jarigen. Die campagne liep veertien dagen lang in de maand december. Ik heb ondertussen contact opgenomen met

onder meer de CLB's om te zien hoe zij daarop inspelden. Daar kreeg ik te horen dat zij daar midden in de examenperiode onmogelijk konden op inspelen. Daarmee wil ik enkel zeggen dat er meer nood is aan structuur, aan actieve medewerking en aan voorbereiding van alle partners.

Dit brengt mij tot mijn eigenlijke vraag die betrekking heeft op de motie die het Vlaams Parlement heeft goedgekeurd. In deze motie werd in de eerste plaats gevraagd op een gestructureerde wijze informatie te verzamelen en deze informatie breed kenbaar te maken. Ik verwijs in dit verband naar de cijfergegevens. Het is enkel op basis van die cijfergegevens dat u uw beleid kunt veranderen of bijsturen. Daarom houd ik hier een krachtig pleidooi om nog eens een – liefst permanente – opdracht te geven aan een universiteit teneinde actie te gaan registreren.

Verder werd in de motie gevraagd om de diensten die hierop inspelen, te ondersteunen en bekend te maken en dit zowel aan vrouwen als aan mogelijke spilfiguren zoals welzijnswerkers, artsen, leerkrachten, enzovoort. In dit verband verwijs ik naar Reflex Junior dat zich richt tot de jongeren, maar dat, net toen de campagne liep, is moeten stoppen bij gebrek aan middelen. Zij zitten in geen enkel decreet vervat en zullen, omwille van de veranderingen binnen Cultuur, ook daar volgend jaar uit de boot vallen. De projectsubsidies die van jaar op jaar naar Reflex Junior zijn gegaan, zijn nu stopgezet. Het gevolg van dit alles is dat er niets meer rest voor de leeftijdsgroep die de doelgroep was van uw campagne.

In de motie wordt ook nog gevraagd om bij de bekendmaking onder meer de traditionele socio-culturele verenigingen en jeugdverenigingen in te schakelen. Ik heb in dit verband gemerkt dat u de federale informatie verspreid hebt in brede welzijnskringen – wat ik toejuich – en bij de verenigingen die zich bezighouden met etnisch-culturele minderheden.

We hebben u ook gevraagd een informatie- en sensibiliseringscampagne te houden, en van 25 november, de internationale dag voor de uitroeiing van geweld tegen vrouwen, een actiedag te maken over dit thema en daar ook mannen bij te betrekken. We vroegen om een zichtbare actie omdat ze anders voor veel mensen niet bestaat. De witte lintjes met de boodschap 'Nee aan geweld in de privé-sector', 'Geweld is nooit een privé-aangelegenheid' of 'Ik zal geen geweld verzwijgen' zijn dus wel degelijk belangrijk en meer dan symbolen alleen. 25 november werd weliswaar doorkruist door de cam-

Van Cleuvenbergen

pagnes tegen aids, maar het ene kan het andere zeker niet uitsluiten.

Vermits Vlaanderen hiervoor bevoegd is, hebben we u ook gevraagd een actieplan op te stellen ter afkeuring van geweld tegen vrouwen, en dat niet over te laten aan de federale overheid om dan op haar initiatieven in te spelen. We vroegen u een samenwerkingsakkoord af te sluiten met de federale minister. Die stelt immers vast dat bijvoorbeeld Justitie het op dit vlak volkomen laat afweten. Daarmee hebben we niet onmiddellijk iets te maken, maar het speelt wel mee. We hebben dus een samenwerkingsverband nodig.

Mevrouw de minister, wordt er in aansluiting met de parlementaire motie en de uitspraak die u zelf in november 2002 op de vrouwendag hebt gedaan, een beleid gevoerd tegen geweld tegen vrouwen, of niet ?

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik sluit me graag aan bij de vraag van mevrouw Van Cleuvenbergen. Er is een nieuwe wet op het partnergeweld. Eindelijk wordt nu ook in het recht veeleer de geweldenaar gestraft dan het slachtoffer. Het slachtoffer krijgt de gezinswoning toegewezen, wat een goede maatregel is, hoewel er nog wat vragen open blijven.

Hoewel dit een stap vooruit betekent in de manier waarop België tot nu toe de slachtoffers van partnergeweld heeft behandeld, biedt de wet geen garanties voor het voorkomen van het probleem. Precies daarover gaat mijn vraag. Immers, ondanks de wetgeving, blijft partnergeweld een prangend probleem. Dat is trouwens ook de invalshoek van onze collega's in de commissie voor Justitie. De heer Van Parys zei daar onder meer dat – ik citeer – 'het partnergeweld zich voortzet in een volgende generatie. Als er geweld heerst onder de ouders, worden later vaak de zonen gewelddadig, en de dochters slachtoffers. Er moeten dus mensen opgeleid worden om die spiraal te helpen doorbreken.' Het gaat dus om preventie.

Nu de wet er is, moet er zeker ook meer aandacht gaan naar de opvang en naar de emotionele en psychische gevolgen van het geweld. Geweld breekt het zelfbeeld van mensen. Als ze dan niet op een professionele manier worden geholpen en begeleid, raken ze er meestal niet meer bovenop. Ook

voor de kinderen moet er begeleiding komen. Met deze wet doet zich een ideale gelegenheid voor om het probleem in zijn geheel aan te pakken, zoals mevrouw Van Cleuvenbergen al zei.

Uit onderzoeksgegevens blijkt dat verbondenheid, betrokkenheid, relationele vaardigheden en communicatievaardigheden, naast een goed uitgebouwd netwerk, belangrijke beschermende factoren zijn, die de kans op geweld verminderen. Het zijn vaardigheden en waarden die vooral in het gezin vorm en betekenis krijgen. Daarom is het goed te kijken naar de risicofactoren. Wat maakt mensen kwetsbaar, en hoe kunnen we dit verhelpen ?

Preventie is dus belangrijk. We moeten instanties waar er contact is met potentiële daders of slachtoffers, bewust maken van deze problematiek. Zij moeten informeren, begeleiden en doorverwijzen. Het gaat om scholen, dokters, buurthuizen, verenigingen en mutualiteiten, maar ook onze eigen instanties zoals Kind en Gezin. Er zijn heel wat mogelijkheden voor initiatieven om de spiraal te doorbreken.

Mevrouw de minister, werken aan primaire preventie is de prioriteit. Welke initiatieven kunt en wilt u daarvoor nog nemen ? Welk budget is er voorhanden ? Wat is het budget om buurthuizen, scholen, allerhande verenigingen en mantelzorgers bewust te maken van de problematiek ? Welk budget is er ter beschikking voor slachtoffers ? Ik neem aan dat dit zich situeert in het geheel van de slachtofferhulp, maar welk deel is er specifiek voor slachtoffers van partnergeweld ?

De voorzitter : Mevrouw de minister, collega's, we hebben al aandacht besteed aan het thema geweld tegen vrouwen, en vooral dan intrafamiliaal geweld, dat helaas nog heel vaak vrouwen treft. Er is een voorstel van resolutie daarover in de maak, dat we ter ondertekening kunnen aanbieden.

Mevrouw de minister, er is ook een vraag naar wetenschappelijk onderzoek. Immers, zoals mevrouw Van Cleuvenbergen zegt, is er geen recent materiaal, tenzij u nu over andere gegevens beschikt. We vragen ons af of de huidige registratie voldoende gecoördineerd verloopt. Daarnaast hebben we aandacht voor de toegang tot de sociale huisvesting, en hebben we vragen over deze problematiek specifiek bij allochtone vrouwen.

Ik zeg dit om onze bekommernis te uiten. Uw antwoord op de vragen van mevrouw Van Cleuvenbergen kan naast ons voorstel worden gelegd. Mo-

Voorzitter

gelijk hoeven we sommige vragen daarna niet meer te stellen.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik sluit me bij deze vraag aan omdat de indruk niet mag bestaan dat deze ernstige en tragische problematiek onze fractie niet interesseert. Integendeel, geweld tegen vrouwen, in een relatie gepleegd, is een van de ergste dingen die een vrouw kan overkomen. In 99 procent van de gevallen staan ze er immers volkomen machteloos tegenover.

Jammer genoeg komt het probleem meer en meer voor. De gegevens die bekend zijn uit processen-verbaal, geven de realiteit absoluut niet correct weer. Vooral vrouwen uit hogere klassen durven met het probleem niet naar buiten komen, en dienen geen klacht in. De bekende cijfers zijn dus onvoldoende.

Het is heel belangrijk voldoende aan preventie te doen. Zoals mevrouw Merckx heeft gezegd, moeten we zorgen voor voldoende opvangmogelijkheden voor vrouwen die het huis moeten ontvluchten. Echter niet alleen de opvangcapaciteit moet worden uitgebreid, ook de psychologische ondersteuning van vrouwen en kinderen, die er jammer genoeg eveneens mee worden geconfronteerd, moet dringend worden uitgebreid.

Het tekort aan kinderspsychiaters en -psychologen is bekend. We hebben het er onlangs in een andere discussie nog over gehad. Ook daaraan moet het nodige worden gedaan, zodat er voldoende steun kan worden geboden, zowel aan vrouwen als aan kinderen.

Ik treed dan ook de vragen van mijn collega's bij.

De voorzitter : Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, deze vraag is al een tijdje ingediend en passeert nu een beetje onverwacht de revue.

Naar aanleiding van de 31ste nationale vrouwen-dag las ik destijds in de pers dat het geweld tegen vrouwen nog steeds een stijgende lijn vertoont en dat fysiek geweld tegen vrouwen in het bijzonder met liefst 14 procent is gestegen. Ongeveer een

derde van die toename is te wijten aan het feit dat vrouwen vandaag van deze misbruiken en het wan-gedrag sneller aangifte doet en dat men er dus meer weet van heeft.

De reële stijging over een periode van twintig jaar, blijkt dan evenwel nog steeds 20 procent te beloven. Daarnaast gaat het inzake seksueel geweld tegen vrouwen maar liefst om een stijging van bijna 40 procent. In een derde van die gevallen, 28 procent, is de partner de dader. We weten dat het leeuwenaandeel van die bevoegdheden ressorteert onder de federale minister van Justitie, maar toch behoort een en ander ook tot uw bevoegdheden-pakket. Mevrouw Sandra Halbuzeira, voorzister van het vrouwenoverlegcomité, beaamt inderdaad dat er wel campagnes worden gevoerd, maar lang niet voldoende.

Wanneer ik me toespits op de vluchthuizen, moet ik vaststellen dat deze afgeladen vol zitten en het opvangaanbod lang niet afdoende is. Het is overigens zeer moeilijk om bij een gewelddadige partner weg te gaan, onder meer omdat bijvoorbeeld de kinderen worden bedreigd. Bovendien maakt dit het moeilijk om terug te keren, is de schade dikwijls onherstelbaar. Er is ook een rustperiode nodig, een periode voor overpeinzing. Misschien is het systeem van vluchthuizen niet ideaal en zou het probleem beter iets globaler worden aangepakt. Het kan overigens beschouwd worden als een 'straf', want wie daar terecht komt, moet haar huis uit, als het ware. Dit systeem van vluchthuizen is natuurlijk wel het enige dat we hebben, zo lang er op federaal niveau geen beslissing wordt genomen waarmee in wetgeving wordt voorzien die bepaalt dat een gewelddadige partner uit het huis kan worden gezet of waarmee het deze verboden kan worden gedurende een bepaalde periode in de nabijheid te komen. Er is geen alternatief dan die vluchthuizen, tenzij de minister misschien al andere stappen heeft ondernomen.

Hebt u dus al andere initiatieven genomen ? Erkent u het nijpende opvangprobleem van de vluchthuizen ? Bent u bereid meer middelen vrij te maken, niet enkele voor de vluchthuizen, maar ook voor mogelijke alternatieven zoals een 'steunpunt', bijvoorbeeld ? En hoe zult u, als minister hierop algemeen reageren ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Collega's, mevrouw Van Cleuvenbergen begon met te zeggen dat ze graag meer middelen in de begroting terug te vinden. De begroting was mijns inziens geweldig en er zat wel

Vogels

iets in, maar niet onder die expliciete noemer, maar daarop kom ik later terug.

Mevrouw Hermans raakt een belangrijk element aan, door aan te brengen dat geweld op vrouwen de voorbije jaren gelukkig bespreekbaar is geworden. Dat heeft onder meer te maken met de aandacht in het algemeen, maar ook vanuit dit parlement, waarbij ik bijvoorbeeld denk aan de goedgekeurde resolutie. Er is ook een vrouwendag aan het thema gewijd en dat alles maakt dat we een beter zicht krijgen op de omvang van het fenomeen en ook dat we meer cijfers ter beschikking hebben. Daardoor schrikken we soms wel van de enorme toename die daaruit blijkt.

Die toename moet enigszins worden gecorrigeerd, met name op twee vlakken. Eén, er zijn een aantal feiten van geweldpleging op vrouwen die nu pas zichtbaar worden, en gelukkig maar. Twee, wat door vrouwen vroeger absoluut niet als geweld werd ervaren, wordt nu toch ook zichtbaar. In die zin is de vraag van sommige collega's naar het wetenschappelijk beter in kaart brengen van de nu beschikbare té fragmentaire informatie, zeker belangrijk.

Wat intussen wel is gebeurd, is dat we de beleidscel Samenleving en Criminaliteit binnen de administratie zelf hebben gevraagd een inventaris op te maken van wat er aan cijfermatige gegevens beschikbaar is en wat er op alle niveaus in de Vlaamse Gemeenschap gebeurt met betrekking tot geweld op vrouwen. Bovendien zal deze beleidscel in dit verband ook mogelijke hiaten zichtbaar maken. Ik ben wel bereid naar aanleiding van deze vraag even te informeren bij deze mensen of zij zichzelf voldoende uitgerust achten om dit alles in kaart te brengen of dat zij denken wetenschappelijke ondersteuning nodig te hebben. Me dunkt is het vooral van belang dat we binnen onze eigen administratie nu een duidelijk en coördinerend aanspreekpunt hebben wanneer het gaat om geweld op vrouwen en intrafamiliaal geweld. Vroeger was dit niet het geval en waren er soms aanspreekpunten her en der, bij Kind&Gezin, bij algemeen welzijnswerk, bij gezondheid, enzovoort. Nu is er dus een coördinerend aanspreekpunt.

We zijn er evenwel nog niet, wanneer we het hebben over het zichtbaar maken van deze vorm van geweld en het ondersteunen van vrouwen die met geweld worden geconfronteerd. Daarom ook hadden wij ons met volle overtuiging ertoe geëngageerd de federale 'Breek de stilte'-campagne te on-

dersteunen. Die beslissing werd in onderling overleg genomen. Dat is ook de reden waarom wij geen apart telefoonnummer hebben aangenomen, maar dat wel het nummer van Tele-Onthaal op de Vlaamse affiches stond. Daarom ook werd die campagne herhaald in het kader van de vrouwendag: de affiches en de folders zijn ter gelegenheid daarvan breed verspreid naar alle sectoren binnen de bevoegdheidssfeer van Welzijn en Gezondheid. Ze zijn overigens ook vertaald in maar liefst 15 talen, om zo ook allochtone vrouwen in hun eigen taal te bereiken en hen duidelijk te maken wat wij in onze cultuur onder 'geweld op vrouwen' verstaan en waar ze terecht kunnen. Voor allochtone vrouwen van Turkse en Marokkaanse origine wordt tevens verwezen naar de Medetfoon, de hulplijn voor die vrouwen die zo binnen de eigen cultuur bij een vertrouwenspersoon terecht kunnen om over geweld op vrouwen te praten.

In het verlengde van de sensibiliseringscampagne, mevrouw Van Cleuvenbergen verwees er nog naar, hebben wij zoals afgesproken in het kader van de campagne met mevrouw Onkelinx aan de affichecampagne een verlengstuk gebreed: naast de vermelde campagne, die we naar aanleiding van de vrouwendag in Vlaanderen herhaald en vertaald hebben, hebben we ten aanzien van jongeren een campagne gevoerd 'Geweld in relaties', die vooral refereert aan het grensoverschrijdende gedrag dat meestal aan de basis ligt van gewelddadig gedrag. Studies toonden ook aan dat de interpretatie van geweld vaak zijn oorsprong vindt op heel prille tienerleeftijd en dat het dus van uitermate groot belang is op die jonge leeftijd al grenzen te leren instellen. Die jongeren moeten leren bepalen wat wel of niet kan, of ze, ook op seksueel vlak ergens klaar voor zijn of niet. Grenzen stellen, dus.

Rond deze campagne is wel degelijk contact opgenomen met de JAC's en de CLB's, maar deze laatste lieten duidelijk verstaan al overbelast te zijn. Zij haalden aan dat zij in het kader van de hals-over-kop georganiseerde vaccinatiecampagne rond meningitis al zo veel aan het hoofd hadden, dat ze dat jaar niet veel meer konden doen. De campagne is dus wel in samenwerking met de CLB's verlopen, maar ze hebben daarbij inderdaad niet actief ingespeeld op het thema in de scholen waarmee zij samenwerken. Dit was vooral te wijten aan het tijdsgebrek. Mede omwille van die twee campagnes is de eerder vooropgestelde actiedag 'Witte lintjes' vanuit de Vlaamse overheid niet ondersteund: het zou van het goede te veel geworden zijn.

Vogels

– *Mevrouw Patricia Ceysens, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Vrouwen en jongeren sterker maken en ertoe aanzetten over geweld te praten, is één ding, maar op het ogenblik dat de melding binnenloopt, is het maar de vraag waarnaar je die vrouwen doorverwijst. Bij Tele-Onthaal zijn, bijvoorbeeld, naar aanleiding van de campagne heel wat telefoontjes binnengekomen. Uit het inventariseren van hulpvragen bij Tele-Onthaal heeft men geleerd dat de CAW's, die een belangrijke actor zijn in deze thematiek, te weinig gekend zijn bij het grote publiek. Ik heb de opdracht gegeven om werk te maken van een betere profilering en bekendmaking. Ik heb eveneens gemerkt dat allochtone vrouwen moeilijk de weg vinden naar hulpverlening. Er is een samenwerking opgestart tussen Medetfoon, dat is tele-onthaal voor allochtone vrouwen, en Slachtofferhulp, die de specifieke toegankelijkheidsproblematiek in kaart brengt en hulpverleningsstrategieën uitwerkt en uittest bij de bestaande hulpverleningsorganisaties.

Ik hecht ook zeer veel belang aan de eigen dynamiek die door de provinciale gelijkemansambtenaren omtrent geweld op vrouwen is opgestart. In samenwerking met de federale overheid geven we die gelijkemansambtenaren in het kader van het nationaal plan meer slagkracht en meer middelen om acties te coördineren van de verschillende betrokkenen inzake familiaal geweld en geweld tussen partners. Heel wat waardevolle projecten werken uitermate inspirerend als goede praktijkvoorbeelden. Als beleidsmaker kijk ik vooral uit naar de lokale overlegstructuren en samenwerkingsverbanden die groeien. Op die manier kan de problematiek in onze samenleving veel breder worden gedragen en kan de aandacht groeien voor alle hulpverleningsinstanties die op het terrein werkzaam zijn.

Wat betreft de opvang van vrouwen die slachtoffer zijn, heeft mevrouw Hermans vooral verwezen naar de problematiek van de vluchthuizen. Mevrouw Merckx heeft erop gealludeerd dat er ondertussen op federaal niveau een doorbraak is wat de wetgeving betreft. Ik hoop dat op basis van deze federale initiatieven de regel zal worden omgedraaid en dat de reactie op huiselijk geweld meer gericht zal zijn op het verwijderen van de dader dan wel van het slachtoffer, zoals nu het geval is. Dit betekent preventief werken en het zal voorkomen dat vluchthuizen dichtslibben.

Er is duidelijk een tekort aan plaatsen in vluchthuizen. In plaats van verder te gaan op het spoor om bijkomende vluchthuizen op te richten – als we daarvoor al de middelen zouden hebben – hebben we aan de CAW's die de vluchthuizen oprichten, gevraagd om in te zoomen op de reële behoeften. Hieruit blijkt dat vrouwen niet in de eerste plaats weg willen bij hun partner maar wel willen dat het geweld stopt. Bovendien is het verlaten van de partner nog geen garantie dat het geweld stopt, maar het risico van escalatie is reëel. De vluchthuizen melden vaak dat ze vrouwen opvangen die er nadien toch voor kiezen om het nog eens te proberen met dezelfde partner. Dit is niet alleen ingegeven vanuit de precaire financiële situatie van deze vrouwen, maar ook vanuit de bezorgdheid voor de toekomst van hun kinderen.

Hierom zijn we ons steeds meer gaan interesseren voor ambulante hulpvormen zoals Tele-Onthaal. Het algemeen welzijnswerk met slachtofferhulp en het gezins- en relationeel welzijnswerk hebben gevraagd om ook ambulante modellen uit te bouwen. In Antwerpen heb ik het CAW Metropool, de fusie van Markant en De Stroming die vroeger het Antwerpse vluchthuis uitbaatten, toestemming gegeven om een gespecialiseerd ambulant team op te richten om slachtoffers van intrafamiliaal geweld te begeleiden. Zij moeten proberen het geweld te stoppen terwijl de vrouw en de man in hetzelfde huis aanwezig blijven. Dit is in september 2001 gestart en daardoor nog te pril om een grondige evaluatie te maken. Uit hun korte ervaring leren we toch dat heel wat aanmeldingen voor residentieel verblijf een oplossing kunnen vinden in een ambulante begeleiding waarbij de veiligheid van het slachtoffer prioritair blijft. Ik zal de resultaten van deze werking nauwgezet opvolgen. Uit een onderzoek van het Steunpunt AWW met betrekking tot de vrouwenopvang in Antwerpen blijkt dat de druk op de vrouwenopvangcentra uit de regio Antwerpen het afgelopen jaar niet is toegenomen dankzij de ambulante werking. De heer Mark van Riet, verantwoordelijk voor het project, stelt hierbij tevens dat het team Intrafamiliaal Geweld veel vragen krijgt die in eerste instantie residentieel opvang betreffen, maar die vaak ambulant worden opgelost.

Het is de bedoeling dat we in samenwerking met de cel die bij de administratie is aangeduid om het geweld op vrouwen en intrafamiliaal geweld op te volgen, dit ambulante experiment voortzetten. Indien de evaluatie positief blijft, zullen we dit experiment verder uitbreiden, veeleer dan in bijkomende residentieel capaciteit te voorzien. Dankzij de samenwerking met de federale overheid en dankzij

Vogels

enkele juridische wijzigingen hopen we een begin van antwoord te kunnen geven op de schrijnende problematiek van geweld tegen vrouwen.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Ik dank ook de collega's voor het ondersteunen van mijn vraag. We kunnen met een resolutie de bestaande motie nog versterken.

Wat het wetenschappelijk onderzoek aangaat, denk ik dat u niet moet wachten op voorzetten van ons, maar dat dit heel snel dient te gebeuren.

Ik heb een bijkomend vraagje over het coördinerende aanspreekpunt binnen de eigen administratie. Het is de eerste keer dat ik hierover iets hoor. Blijkbaar is me dat ontsnapt. Worden in die cel alle problemen gecoördineerd die men in de CAW's ervaart, en gebeurt hierbinnen ook de opvolging van de campagnes en dergelijke ? Het is me niet duidelijk geworden. Als ik het woordje 'geweld' intik op de website van de Vlaamse Gemeenschap, heb ik dat nog niet gevonden.

Ik wil nog even terugkomen op de campagne voor de jongeren. Campagnes zijn duur en moeten dus in de eerste plaats efficiënt zijn. Nu de CLB's aangeven dat ze niet meekunnen in bepaalde periodes omwille van de druk, en als een campagne loopt in december tijdens de examens, dan blijkt dat we ons beter hadden bezonnen over het feit of die campagne wel nodig was en of we ze niet beter zouden hebben gehouden op een ogenblik dat alles omtrent jongeren op één lijn is gebracht. De minister bevoegd voor Jeugd zou hierin ook een belangrijke rol kunnen spelen via zijn netwerk. Ik pleit ervoor om campagnes veel meer in overleg te organiseren. Het is geen schande een campagne niet uit te voeren als er wordt vastgesteld dat het terrein niet mee kan. Een campagne herhalen omdat ze de eerste keer geen succes had, kan niet, want op den duur zijn campagnes niet meer geloofwaardig.

U verwacht veel van lokale overlegstructuren en lokale samenwerkingsverbanden. Mevrouw de minister, ik denk dat u te veel kijkt naar Antwerpen, een grootstad met veel inwoners, waar dit mogelijk is, maar in de meeste gemeenten kan dit gewoonweg niet. Gelukkig zijn er de provinciale ambtenaren die dit enigszins kunnen coördineren, maar ik denk dat het goed zou zijn na te gaan hoe de goede

praktijkvoorbeelden kunnen worden veralgemeend.

De voorzitter : Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans : Ik dank de minister voor het uitvoerige antwoord. Ik ben blij dat het beleid een andere wending neemt dan gewoon het uitbreiden van het aantal vluchthuizen, wat niet de gelukkigste oplossing is. We moeten de aanspreekpunten meer belichten en kansen geven op herkenbaarheid en kenbaarheid, want weinig mensen, vooral op een moment van paniek, grote stress en druk, zullen onmiddellijk de coördinaten ervan vinden.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Ik zal alvast de beleidscel vragen dat dit op de website wordt aangepast.

Dit heeft allemaal te maken met de hervorming van het beleidsdomein Welzijn en Gezondheid, waarbij we evolueren naar verzelfstandigde agentenschappen en een overkoepelend beleidsdepartement. Daarin zal steeds meer worden gewerkt met beleidscellen die beleidsvoorbereidend werken. Zij zullen cijfers aanbrengen over bijvoorbeeld Kind en Gezin, algemeen welzijnswerk, gezondheid, en die cijfers vertalen in een nieuw beleid. Als dit nog niet op de website staat, zal ik vragen om dit eraan toe te voegen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de nood aan een laagdrempelig aanspreekpunt rond opvoedingsproblemen in Vlaams-Brabant

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Merckx tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de nood aan een laagdrempelig aanspreekpunt rond opvoedingsproblemen in Vlaams-Brabant.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : De provincie Vlaams-Brabant heeft dringend nood aan de oprichting van een aantal laagdrempelige aanspreekpunten waar ouders terecht kunnen met vragen over opvoeding. Dat blijkt uit een rondvraag waaraan 150 welzijnsorganisaties uit de provincie hebben meegewerkt. Er is een grote nood aan praatgroepen, cursussen, steunfiguren, steungezinnen, overleg, intensieve thuisbegeleiding, een opvoedingstelefoon, kortom, aan intensieve professionele ondersteuning.

Dit onderzoek is uitgevoerd door de provinciale coördinator Opvoedingsondersteuning. Uit het onderzoek blijkt ook dat in Vlaams-Brabant al heel wat hulp wordt aangeboden vanaf het moment dat die problemen zich voordoen. Het is echter vooral de preventieve opvoedingsondersteuning die te wenselijk overlaet. Zo komen vooral de meest kwetsbare ouders – kansarmen en allochtonen – in de bestaande hulpverlening niet aan bod.

Uit de meest recente cijfers van de OCMW's blijkt dat de toekomst van heel wat Vlaamse jongeren er niet zo rooskleurig uitziet. Zo moeten heel wat meer jongeren rondkomen met een bestaansminimum. De minder goede economische toestand en de hoge jeugdwerkloosheid zullen bovendien voor nieuwe stijgingen zorgen.

De afgelopen weken is duidelijk aangetoond dat er een grote nood is aan toegankelijke initiatieven voor kansarmen. Dat blijkt ook uit krantenberichten over ouders die hun kinderen mishandelen, soms met zeer ernstige gevolgen. Een paar maanden geleden hebben ouders, die hun kindje net voor adoptie hadden opgegeven omdat ze de opvoeding niet meer aankonden, hun baby vermoord. In een ander assisenproces verklaarde een koppel uit Aalst de opvoeding van hun kinderen niet langer aan te kunnen. In dergelijke gevallen zien ouders de opvoeding van hun kinderen niet meer zitten, weten ze niet waar ze met vragen terecht kunnen, en komen ze in een vicieuze cirkel terecht. Gelukkig komen dergelijke extreme gevallen niet te vaak voor, maar ze tonen toch aan dat de overheid en de samenleving ergens een steek hebben laten vallen.

Uit het onderzoek in Vlaams-Brabant blijkt duidelijk de vraag naar de oprichting van opvoedingswinkels. Tijdens de hoorzitting en bij de bespreking van het voorstel van decreet en het voorstel van resolutie over opvoedingsondersteuning hebben we een duidelijke toelichting gekregen van wat nu eigenlijk een opvoedingswinkel is. Het is een centraal gelegen inlooppunt waar ouders zowel schriftelijk als mondeling, kosteloos informatie kunnen krijgen. Belangrijk daarbij is dat de informatie beschikbaar is, ook in verschillende talen, en verstrekt wordt onder begeleiding van pedagogische deskundigen. Voor informatie en documentatie over allerlei zaken die met de opvoeding van kinderen verband houden, is bijvoorbeeld in Genk een specifieke bibliotheek ingericht. Het is een van de meest laagdrempelige initiatieven die bestaan inzake informatie over opvoeding. Er is permanent een medewerker aanwezig om de ouders op te vangen, hen te woord te staan, te luisteren naar hun verhaal, en hen wegwijs te maken in het ruime ondersteuningsaanbod. Idealiter zouden enkele uren per week ook meertalige hulpverleners aanwezig moeten zijn, vooral Franstalige en Arabische.

Bij het opstarten van zo'n opvoedingswinkel hoort uiteraard een uitgebreide promotiecampagne via de meest geschikte kanalen : scholen, buurtwerking, huisarts, verantwoordelijken voor de stempelcontrole, enzovoort. Een laagdrempelig aanspreekpunt in combinatie met deze informatiecampagne zou een belangrijke preventieve rol kunnen spelen.

Mevrouw de minister, in november 2000 verklaarde u : 'dat er nood is aan een structurele ondersteuning van organisaties die kansarme gezinnen vanaf de geboorte van het kind, opvoedingsondersteuning bieden. Dit project past binnen onze preventieve opdracht.'

Uw opinie wordt bevestigd door de resultaten van een onderzoek van het LUC. Daaruit blijkt dat er wel degelijk factoren meespelen waardoor mensen meer of minder geweld gebruiken. Zo kunnen negatieve levenservaringen uit de jeugd bijdragen tot het gebruik van geweld. Ook problemen met de huisvesting, het vinden van werk, recent ontslag, enzovoort, vergroten de kans op problemen en geweld binnen het gezin.

Cultuur speelt ook een rol. In sommige culturen is geweld blijkbaar nog gelegitimeerd. Ik denk dan bij ons aan de tik tegen de billen. Een federaal wetsvoorstel terzake van mevrouw de Bethune heeft de emoties daarover hoog doen oplaaien. Dit blijkt dus ook in onze cultuur nog te moeten kunnen. Ik ben daar echter niet voor te vinden.

Er bestaan ook beschermende factoren die de kans op het gebruik van geweld verkleinen zoals het vermogen tot communicatieve vaardigheden, opkomen voor zichzelf, kunnen omgaan met kritiek, flexibiliteit en zelfwaardergevoel.

Merckx-Van Goey

Mevrouw de minister, hebt u plannen om aan deze nood en vraag te voldoen? Op welke termijn wilt u dergelijke laagdrempelige aanspreekpunten in Vlaams-Brabant invoeren of ondersteunen, indien terzake een initiatief wordt genomen? Het steunpunt zou vooral de sociaal zwakkere ouders moeten bereiken. Welke initiatieven bestaan er in Vlaams-Brabant voor deze meest kwetsbare groep? Wat is de respons op de bestaande initiatieven?

Er is nood aan meer vorming voor ouders via praatgroepen en cursussen. Hebt u plannen in die richting?

Net zoals in de rest van de bijzondere jeugdzorg is er ook in Vlaams-Brabant een grote nood aan thuisbegeleiding bij probleemgezinnen. Zijn er al initiatieven tot uitbreiding? Hoe wilt u die makkelijker bereikbaar maken voor de meest kwetsbare groep ouders en hun kinderen?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, mijns inziens zou het niet correct zijn om opvoedingswinkels in het leven te roepen om te reageren op de drama's die mevrouw Merckx gelukkig zelf als spectaculair heeft omschreven.

Ik weet dat mensen die een baby voor adoptie opgeven soms zelfs de wachttijd niet kunnen overbruggen. Deze voorvallen tonen aan dat zelfs de beste hulpverlening en de beste hulpverleners niet steeds in staat zijn om de dramatiek in de relatie tussen een ouder en een kind op te vangen.

De nood aan bijkomende opvoedingsondersteuning is hier reeds meermaals ter sprake gekomen. Mevrouw Merckx heeft in dit verband naar een rondvraag verwezen. Ik heb die rondvraag nergens teruggevonden.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de minister, die rondvraag is door het provinciebestuur georganiseerd. Ik zal u een kopie van de resultaten bezorgen.

Minister Mieke Vogels : Ik heb eens onderzocht hoe de geboortes in kwetsbare gezinnen evolueren. Dit geboortecijfer is de voorbije jaren gestegen. In de provincie Antwerpen hebben 1.398 van de 17.016 geboortes in door Kind en Gezin als kansarm omschreven gezinnen plaatsgevonden. Dit is 8,22 percent. In West-Vlaanderen gaat het om 5,5

percent. In Oost-Vlaanderen en in Limburg gaat het om 5,8 percent. In Vlaams-Brabant gaat het slechts om 2,1 percent. Dit is uiteraard nog steeds 2,1 percent teveel. Ik vermoed dat de welvaart van de Vlaamse Rand deze cijfers sterk heeft beïnvloed.

De nood aan opvoedingsondersteuning groeit. Mevrouw Merckx wil deze nood lenigen door een opvoedingswinkel op te richten. In de streek van Genk is een dergelijke dienstverlening momenteel al operationeel. Ik heb evenwel steeds verklaard dat investeringen in opvoedingswinkels mijn prioritaire keuze niet zijn.

Een opvoedingswinkel staat open voor alle ouders. De ouders worden evenwel verondersteld zelf naar de winkel te stappen op het ogenblik dat ze de eigen problematiek voldoende kunnen inschatten. Het gaat hier om een laagdrempelig initiatief. Mijns inziens biedt Kind en Gezin ons evenwel een beter instrument. Kind en Gezin bereikt namelijk meer dan 90 percent van de jonge kinderen rechtstreeks aan huis. Dit betekent dat we niet noodzakelijk hoeven te wachten tot de vaak kansarme of alleenstaande ouders zelf bepaalde problemen detecteren. Ik heb er de voorbije jaren dan ook voor gekozen om de beschikbare bijkomende middelen in andere initiatieven te investeren.

Ik denk hierbij in eerste instantie aan de preventiezorgcentra. Na een grondige evaluatie in de loop van het werkingsjaar 2001-2002 zijn deze centra omgevormd tot inloopteams. Deze term alludeert in feite op het door mevrouw Merckx aangehaalde winkelsysteem.

De middelen voor de preventieve zorgcentra zijn haast verdubbeld. De preventieve zorgcentra die in de meest kansarme gebieden actief zijn, beschikken momenteel over voldoende middelen om bij risicogezinnen langs te gaan, om meer ondersteuning te bieden en om meer op maat te werken. Ik denk in dit verband tevens aan het bijkomende zorgaanbod dat door onze eigen regioverpleegkundigen wordt verzorgd. Voor kansarme gezinnen hebben we specifiek voorzien in een aanvullend zorgaanbod van 24 huisbezoeken, gespreid over drie jaar. Voor de regioverpleegkundigen komt dit neer op 31 bijkomende voltijdse equivalenten.

Een andere vernieuwing betreft het inzetten van ervaringsdeskundigen in de armoede en van interculturele medewerkers. Zij moeten ons in staat stellen om de effectiviteit van de preventieve dienstverlening en van de opvoedingsondersteu-

Vogels

ning op maat van kansarme en van allochtone gezinnen beter in te schatten.

Ik heb er, soms zelfs tegen de zin van de raad van bestuur van Kind en Gezin, steeds voor geopteerd om de specifieke kinderopvangprojecten verder te subsidiëren. Voor Vlaams-Brabant is dit zeker niet zonder belang. Tot de integrale jeugdhulpverlening in werking treedt, is er nog geen structureel kader voor deze projecten. In Vlaams-Brabant gaat het om Wigwam, Amber en de Wurpskes. De continuïteit van de werking van deze organisaties is voor drie jaar verzekerd. Ik hoop dat ze zich in het structureel kader van de integrale jeugdhulpverlening zullen kunnen inpassen.

Ook met betrekking tot de kinderopvang wordt met deze bekommernissen rekening gehouden. De kinderopvanginitiatieven moeten proberen te detecteren of er iets mis is in bepaalde gezinnen. Indien ze bepaalde problemen vaststellen, moeten ze trachten de nodige opvoedingsondersteuning aan te bieden. In de gebieden waar veel kansarme gezinnen wonen, trachten we door middel van vorming nog bijkomende ondersteuning te geven.

Ik zou in dit verband nog even willen verwijzen naar de centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning. De meeste families die hiermee samenwerken, geven meestal dag- en nachtopvang aan kansarme gezinnen die met opvoedingsproblemen kampen.

De bijzondere jeugdzorg valt niet meer onder het preventief optreden. Indien de bijzondere jeugdzorg moet optreden, is het eigenlijk al te laat. Dit betekent dat de opvoedingsondersteuning niet heeft geholpen en dat de opvoeding gedeeltelijk is gefaald. Door middel van thuisbegeleiding proberen we binnen de bijzondere jeugdzorg evenwel nog een bepaalde vorm van opvoedingsondersteuning aan te bieden. Door middel van deze bijzonder intensieve begeleiding trachten we te voorkomen dat het gezin uit elkaar wordt gehaald. De zeven thuisbegeleidingsdiensten die in 2000 in Vlaams-Brabant actief waren, hebben samen 268 begeleidingen verzorgd.

Noch in Vlaams-Brabant, noch in de andere Vlaamse provincies is de nood aan opvoedingsondersteuning volledig ingevuld. Voorlopig opteer ik niet voor een uitbreiding van het instrumentarium dat de opvoedingswinkels ons bieden. Ik kies voor het uitbouwen van de bestaande hulpverlening.

De bestaande hulpverleningsorganisaties leveren goed werk. De hulpverleners bereiken heel wat families en kinderen aan huis. Om de nood aan bijkomende opvoedingsondersteuning op te vangen, wil ik deze vormen van hulpverlening versterken.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Wat heel kleine kinderen betreft, kan ik de minister volgen. Het detecteren van problemen valt binnen het takenpakket van Kind en Gezin. Ten gevolge van de doorgevoerde hervormingen is het gemakkelijker geworden om bepaalde problemen aan huis te detecteren. Dit maakt het mogelijk om kort op de bal te spelen en om jonge ouders met raad en daad bij te staan. Het is uiteraard een goede zaak dat de bestaande ambulante thuisbegeleidingsdiensten hun werk kunnen doen.

Wat iets oudere kinderen en tieners betreft, heb ik de minister evenwel geen afdoend antwoord horen geven. Het probleem is niet dat de hulpverlening faalt. Uit de reeds aangehaalde rondvraag blijkt dat er te weinig sensibiliseringsinitiatieven zijn.

De hulpverleners pleiten voor de oprichting van een laagdrempelig aanspreekpunt. De formule van de opvoedingswinkels beantwoordt aan deze vereiste. Het spreekt vanzelf dat een dergelijk initiatief op maat van elke regio moet worden gesneden. Hierbij zijn contacten met de betrokken hulpverleners essentieel.

Ik zal de minister de provinciale studie bezorgen. Ik zal dit onderwerp in de toekomst zeker nogmaals ter sprake brengen.

Wat de kleintjes betreft, ben ik het met u eens. Mijn bekommernis gaat echter uit naar de kinderen vanaf de lagere school en de oudere kinderen. Ik zal daar in ieder geval nog op terugkomen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over het taalgebruik bij de hulpdiensten in de Vlaamse Rand

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Nieuwenhuysen tot mevrouw Vo-

Voorzitter

gels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over het taalgebruik bij de hulpdiensten in de Vlaamse Rand.

De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, wellicht weet u reeds dat er waarschijnlijk eerlang door de Raad van Europa een zending naar Vlaanderen wordt gestuurd om hier te bestuderen hoe de meerderheid van dit land er maar niet in slaagt in de ziekenhuizen van de hoofdstad in de eigen taal te worden geholpen.

Ik maak me nu reeds de bedenking dat we daarbij een echte modderfiguur zullen slaan. Nog erger en onvoorstelbaarder wordt het als blijkt dat we er niet in slagen om in ons eigen gewest Nederlandstalige hulpdiensten te krijgen. Ik heb het daarbij niet enkel over de brede rand rond Brussel, maar over de hele taalgrens in Vlaams-Brabant en in andere provincies.

We worden daar vaak aan herinnerd. Het laatst bekende voorval vond plaats in Galmaarden, in de provincie Vlaams-Brabant en grenzend aan Oost-Vlaanderen. Daar moest een slachtoffer van een verkeersongeval drie kwartier op de MUG wachten omdat die vanuit het Waalse Tubize moest komen. Die MUG moest uiteindelijk een beroep doen op de brandweer van Geraardsbergen om de weg te vinden. Toen ze eindelijk op de plaats van het ongeval aankwamen, ontstond op de koop toe een dovemansgesprek met zowel de omstaanders als het slachtoffer zelf. De bemanning van de MUG-ploeg sprak immers geen Nederlands.

De burgemeester van Geraardsbergen – die ondertussen door andere omstandigheden vaak in het nieuws is gekomen – verklaarde dienaangaande het onaanvaardbaar te vinden dat mensen in nood moeten worden bijgestaan door anderstalige hulpdiensten. Ook de Orde van Geneesheren stelt dat het om deontologische – dus niet om wettelijke – redenen onaanvaardbaar is dat artsen die deel uitmaken van de hulpdiensten, de taal van de streek niet zouden beheersen.

Behalve ons land, en meer bepaald Vlaanderen, ken ik niet al te veel landen waar men een dergelijke toestand, die nu al zo lang aansleept, zolang zou gedogen, tenzij misschien in een aantal ontwikkelingslanden waar men al blij is dat er medische

hulp voorhanden is. Tot nader order denk ik evenwel dat wij niet tot die categorie kunnen worden gerekend. (*Opmerking van minister Mieke Vogels*)

Sedert de centralisatie van de hulpdiensten per provincie is de toestand er nog verder op achteruit gegaan. Enkele weken geleden deden de gemeentebesturen van vijf Vlaams-Brabantse gemeenten – Merchtem, Londerzeel, Kapelle-op-den-Bos, Grimbergen en Meise – opnieuw hun beklag dat ze reeds in mei 2002 hadden geformuleerd. Dat beklag ging over het feit dat er regelmatig interventies worden gedaan vanuit het militair ziekenhuis van Neder-over-Heembeek met personeel dat het Nederlands niet machtig is. Vroeger gebeurde dat vanuit Vilvoorde of Londerzeel, en vaak veel sneller dan vandaag het geval is. Het gaat dus om een organisatorisch probleem.

Ik heb de minister-president daarover op 10 december 2002 reeds ondervraagd. Het verwonderde mij immers dat de problematiek niet geagendeerd stond op het Overlegcomité, waar de federale regering met de deelstaatregeringen in overleg treedt. De minister-president verwees in zijn antwoord naar u, minister Vogels, en meer bepaald naar de interministeriële conferentie Volksgezondheid die op 11 december 2002 – dus de dag na mijn interpellatie – zou plaatsvinden. In zijn slotbedenkingen verzekerde hij mij dat u dat onderwerp daar zeker zou aankaarten.

Voor het overige kon hij enkel bevestigen dat in mei 2001 op de interministeriële conferentie was beslist om het koninklijk besluit van 2 april 1965 te wijzigen. Dit koninklijk besluit regelt de inrichtingsmodaliteiten voor dringende medische hulp. Daarin wordt ook aangeduid welke gemeenten als centra van het eenvormig oproepingsstelsel fungeren.

In juni 2001 heeft de voormalige federale minister van Volksgezondheid – mevrouw Aelvoet – het ontwerp van KB voor advies naar de Raad van State gestuurd. Daarin stond te lezen : 'In de mobiele urgentiegroepen en de ambulancediensten moet minstens één van de personen die zich aan boord van het voertuig bevinden, de taal spreken van de plaats waar de interventie plaatsvindt'. De Raad van State zou daarover op 5 maart 2002 een definitieve beraadslaging hebben gehouden. Het is precies vanaf dan dat het verhaal heel onduidelijk begint te worden.

Federaal minister Tavernier liet destijds blijken niet goed te weten waar het advies zich bevond, en nog minder wat er de inhoud van was. In oktober

Van Nieuwenhuysen

2002 had hij het dan plotseling over een nieuw ontwerp-KB dat in voorbereiding was en dat aan de Vaste Commissie voor Taaltoezicht zou worden voorgelegd. Al die onduidelijkheden zouden wel eens – dat vermoed ik toch – te maken kunnen hebben met het feit dat de Raad van State inderdaad een uitspraak heeft gedaan en dat het betreffende advies wel degelijk enkel de richting uitgaat die het maar kan uitgaan. Er is immers maar één interpretatie van de taalwetgeving, met name dat in het Nederlandse taalgebied – waartoe de Vlaamse Rand tot nader order nog steeds toe behoort – het personeel van openbare diensten Nederlandstalig moet zijn. Dit slaat dus ook op de medische-interventiegroepen. Weliswaar komt daar de kennis van het Frans bij voor de faciliteitengemeenten.

Daar is geen speld tussen te krijgen. De hulpdiensten opereren nu al jaren in overtreding met een wet van openbare orde. Ik hoor hier vaak pleidooien houden voor de rechtsstaat. Ik hoor hier vaak mensen te pas en te onpas over democratie praten. Welnu, in deze problematiek is het een democratische plicht – en dit specifieke dossier misschien zelfs een sociale plicht – om ervoor te zorgen dat die taalwetgeving uiteindelijk wordt toegepast.

Mevrouw de minister, ik hoop dat mij zult kunnen meedelen dat er binnen de kortste keren in deze zaak een gunstige kentering zal optreden.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ongeveer een jaar geleden heb ook ik deze problematiek reeds aangekaart, maar dan rechtstreeks bij de federale ministers Duquesne en Aelvoet. Mijn vraag ging toen vooral over de uitbreiding van de zone van de oproepen die door Leuven moesten worden beantwoord en over de onderbezetting die toen werd vastgesteld.

U houdt nu terecht een pleidooi voor de andere kant van de provincie Vlaams-Brabant waar Vlaamse slachtoffers vaak geconfronteerd worden met urgentiediensten die het Nederlands niet machtig zijn.

Taalwetgeving is iets heel belangrijks. In die zin moeten de hulpverleners hun hulp in de taal van de betrokkenen – mensen in nood – kunnen voeren. Ik heb er destijds voor gepleit om aan vrijwillige hulpverleners die meertalig zijn, een bijzondere on-

dersteuning of beloning te verlenen. Voor de hulpverlening in het Leuvense werd beloofd daar werk van te maken, maar eigenlijk weet ik niet of dat ondertussen reeds gebeurd is.

Ook ik ben derhalve benieuwd naar het antwoord van de minister.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

– *Mevrouw Ria Van Den Heuvel treedt opnieuw als voorzitter op.*

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, mijn antwoord zal kort zijn. Het probleem is nog niet opgelost, ondanks de constante druk vanuit de Vlaamse regering. Het probleem kwam opnieuw in het nieuws naar aanleiding van het voorval in Geeraardsbergen-Galmaarden. Ik heb, mede op vraag van de minister-president, naar de stand van zaken met betrekking tot het koninklijk besluit over de MUG geïnformeerd tijdens de interministeriële conferentie van 11 december 2002.

Wat het voorval in Galmaarden betreft, deelde de federale overheid ons mee dat na grondig onderzoek is gebleken dat het probleem zich vooral stelde op het vlak van de af te leggen afstand en de tijd die het in beslag nam om ter plaatse te komen. Dit noopt onze federale regering ertoe om het aantal erkende MUG-diensten opnieuw te bekijken. Een aantal plaatsen blijken te ver verwijderd om te beantwoorden aan de maximale interventietijd die in het MUG-besluit is voorgesteld.

Wat het MUG-besluit zelf betreft en de taalvoorwaarden die in het ontwerp waren opgenomen, heeft de Raad Van State aan de federale regering aanbevolen om het advies van de Commissie voor Taaltoezicht in te winnen. De bevoegde federale diensten bevestigden dat begin december advies werd gevraagd aan het Vast Comité voor Taaltoezicht. Zo ziet de situatie er op dit ogenblik uit. Ik zal dit punt opnieuw op de eerstvolgende interministeriële conferentie Gezondheid laten agenderen. Op die manier wordt de zaak goed opgevolgd en hoop ik dat er voor dit jarenlange probleem een oplossing komt.

Misschien is een betere vergoeding, zoals mevrouw Merckx voorstelt, een mogelijke aansporing voor degenen die daadwerkelijk de inspanning leveren, maar dan stelt zich meteen de vraag wie deze vergoeding moet betalen.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : De vergoeding doet hier niets ter zake. Wettelijk gesproken moeten personen in overheidsdienst, die in het Nederlandse taalgebied met de bevolking in contact komen, Nederlandstalig zijn. Dat is toch simpel. De Vaste Commissie voor Taaltoezicht kan hierover niets anders zeggen. We zullen dat advies afwachten.

Minister Mieke Vogels : Als men een examen moet afleggen, zoals in de ambtenarij, om te bewijzen dat men Nederlands spreekt, wordt de lat wel heel hoog gelegd.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Het moet toch mogelijk zijn om in het Vlaams Gewest personeel te vinden dat een Nederlandstalig diploma op zak heeft.

Minister Mieke Vogels : Dat is blijkbaar niet zo evident.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Elders in Vlaanderen lukt dit wel.

Minister Mieke Vogels : Het gaat hier om een tweetalig gebied.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Vlaams-Brabant is eentalig Nederlands.

Minister Mieke Vogels : Ik verwijs naar de Duitstalige gemeenschap. De vertegenwoordigers van deze gemeenschap vallen mij steeds volmondig bij omdat zij met identiek hetzelfde probleem worstelen.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Wanneer zal de volgende interministeriële conferentie plaatshebben ?

Minister Mieke Vogels : Zij staat geagendeerd voor de maand maart 2003.

De voorzitter : Het incident is gesloten

Vraag om uitleg van de heer Peter Gysbrechts tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de preventienormen voor kinderdagverblijven

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Gysbrechts tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de preventienormen voor kinderdagverblijven.

De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts : Mijn vraag heeft betrekking op de preventienormen voor kinderdagverblijven. In het Belgisch Staatsblad van 9 januari 2002 verscheen het besluit van de Vlaamse regering van 5 oktober 2001 houdende de normen voor de preventie van brand en ontploffing, waaraan de erkende kinderdagverblijven moeten voldoen. In de praktijk leeft er evenwel nog heel wat onduidelijkheid. Er zijn twee mogelijke interpretaties.

Artikel 4.2, paragraaf 8 vermeldt : 'De branddetectie-installatie wordt om de twee jaar volledig gecontroleerd en getest door een erkend installateur of een erkend controle-organisme'. Als echter voor de erkende installateur wordt verwezen naar een door de Bosc gecertificeerde onderneming, gaat het om een privé-initiatief, opgezet door de Belgische verzekeringsondernemingen en betreft het volgens een richtlijn van het Comité van de Europese verzekeraars een privé-instelling, die niet in een Belgische wetgeving kan worden opgenomen.

Als het gaat om de controle-organismen die erkend zijn door de minister bevoegd voor Energie, dan betekent dit dat het gaat om organismen die erkend zijn voor het uitvoeren van een gelijkvormigheidsonderzoek van elektrische installaties, zoals vermeld in artikel 275 van het Algemeen Reglement op de Elektrische Installaties, en geenszins voor de controle van brandbeveiligingssystemen.

Omwille van de onduidelijkheid van het besluit van de Vlaamse regering, heb ik de volgende vragen. Door wie moeten de installateur en het organisme zijn erkend ? Welke erkenningsvoorwaarden werden opgenomen ? Zou een jaarlijkse in plaats

Gysbrechts

van een tweejaarlijkse controle, waarvan steeds meer sprake is, niet meer aangewezen zijn ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : De certificering van installateurs gebeurt inderdaad door de Bosec. In maart 2001 behaalde de Bosec overigens de Belcert-accreditatie EN 45011 voor de certificatie van branddetectiecomponenten en -systemen. Er is geen bezwaar om in de regelgeving in te schrijven dat een installateur gecertificeerd moet zijn door een privé-instelling. Dat is zeker niet het geval als deze instelling kwaliteitswaarborgen biedt, onder meer door voornoemde accreditatie.

De keuringen gebeuren door een bevoegde instelling, die hiervoor is uitgerust. Deze instelling is een VZW, gespecialiseerd in de keuring van branddetectie-installaties. Ik denk bijvoorbeeld aan de NVBB of de nationale vereniging voor beveiliging tegen brand en binnendringing. Hiervoor bestaat geen officiële erkenning.

Wat de erkenningsvoorwaarden betreft, waaraan de kinderdagverblijven inzake brandveiligheid moeten voldoen, deze staan in het besluit vermeld en zijn opgemaakt na brede consultatie van de verscheidene brandweerinstanties. Een branddetectie-installatie moet voldoen aan de NBN S-21-100-reglementering. De concrete criteria die de Bosec hanteert bij het erkennen van installateurs, zijn mij niet bekend.

Wat de derde vraag betreft, volstaat een tweejaarlijkse controle. Ik voeg aan deze technische informatie toe dat, bij het formuleren van het besluit van de Vlaamse regering houdende de normen voor de preventie van brand en ontploffing, waaraan erkende kinderdagverblijven moeten voldoen, rekening is gehouden met het grondig uitgewerkte

advies dat we bij de twee belangrijkste federaties van de brandweer hebben ingewonnen.

Het gaat om de Koninklijke Belgische Brandweerde federatie en haar Nederlandstalige vleugel en de Vereniging van Beroepsbrandweerofficieren van België. Gezien de specifieke techniciteit van de materie, wilden we door de inbreng van de brandweerde federaties kwalitatieve veiligheidsgaranties inbouwen.

Ik hoop en vertrouw erop dat het regeringsbesluit op dat vlak voldoet en dat een tweejaarlijkse controle zoals door de federaties is aangegeven, volstaat.

Tot daar dit wel zeer technisch antwoord.

De voorzitter : De heer Gysbrechts heeft het woord.

De heer Peter Gysbrechts : Het is inderdaad zeer technisch en we zullen het ook nog verder nakijken. In het algemeen is het wel zo dat er een onduidelijkheid bestond en ik hoop dat het antwoord meer duidelijkheid brengt. Ik heb de indruk dat er vooral naar de Bosec-gecertificeerde ondernemingen wordt verwezen. Het zal veeleer in die richting moeten gaan dan wel naar de controleorganismen die erkend zijn door de minister bevoegd voor Energie. Ik meen dit duidelijk uit het antwoord te kunnen opmaken. Volgens mij is dit de beste keuze. Hiermee kunnen we klaarheid scheppen. Mocht ik nog meer vragen hebben, neem ik opnieuw contact op, mevrouw de minister.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.06 uur.*
